

การศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย

พระสิริศักดิ์ สิงห์แก้ว^{1*} วัชระ จตุพร²

¹⁻² หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

*ผู้นิพนธ์หลัก E-mail: siriwathi26@gmail.com

รับบทความ: 10 เมษายน 2567

แก้ไขเสร็จ: 8 กรกฎาคม 2567

ตอบรับบทความ: 11 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำนวน 177 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.938 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติค่าที (t-test) โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี L.S.D. (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ คือ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส และหลักคุณธรรม (2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามระดับการศึกษา ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล, การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล, โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF GOOD GOVERNANCE OF PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS, GENERAL EDUCATION DEPARTMENT CHIANG RAI PROVINCE

Received: April 10, 2024

Revised: July 8, 2024

Accepted: July 11, 2024

Phra Sirisak Singkaew^{1*} Watchara Jatupron²

^{*1} Master of Education Program in Educational Administration. University of Phayao

^{*}Corresponding Author E-mail: siriwathi26@gmail.com

Abstract

The objectives of this research are (1) to study the operations according to the principles of good governance of Phra Pariyat School. General Education Department Chiang Rai Province (2) To compare the operations according to the principles of good governance of Phrapariyattitham School. General Education Department Chiang Rai Province Classified by educational level and work experience The sample group includes educational institution administrators. and teachers in Phrapariyattham School General Education Department Chiang Rai Province, 177 photos/person. The tool used in this research was a 5-level rating scale questionnaire. The results of the analysis found a consistency index equal to 1.00 and a confidence value for the entire document of 0.938. Statistics used in data analysis include: Percentage, mean, standard deviation Use statistics to find values (t-test), one-way analysis of variance (One Way ANOVA) when significant differences are found by comparing pairwise differences using the L.S.D. method. (Least Significant Difference)

The results of the research found that: (1) Operation according to the principles of good governance of Phra Pariyat School. General Education Department Chiang Rai Province Overall, it is at a high level. When considering each area, it was found that the three areas with the highest average values were the principle of value for money. Principles of transparency and principles of morality, respectively. (2) Comparative results of operations according to the principles of good governance of Phra Pariyat School. General Education Department Chiang Rai Province Categorized by educational level, both overall and in each aspect, there were differences that were statistically significant at the .05 level, and work experience found that overall, there was no difference, and in each aspect, there was a significant difference. Statistically significant at the .05 level for 4 aspects.

Keywords : The Operating according to the principles of good governance, The Phrapariyattidhamma School General Education Department

ความสำคัญและปัญหา

หลักสูตรมาภิบาล ถือเป็นหลักการบริหารงานที่สำคัญ และจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา และในระดับประถมศึกษา นั้นถือเป็นการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในการที่จะสร้างประชาธิปไตย และการสร้างหลักสูตรมาภิบาลให้เกิดแก่เยาวชน ครู ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถ้าผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาได้นำหลักสูตรมาภิบาลไปใช้อย่างต่อเนื่อง และจริงจังแล้ว ย่อมจะเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการโรงเรียน แต่ในสภาพของความเป็นจริงโดยเฉพาะในยุคของโลกาภิวัตน์ ที่มีข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดนที่เน้นวัตถุธรรมมากกว่าคุณธรรม ก็ย่อมจะทำให้ผู้บริหารของบางโรงเรียนเปลี่ยนไปตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่ยึดวัตถุมากกว่าจิตใจ ย่อมจะเกิดการบกพร่องในหน้าที่หรือเกิดปัญหาในการบริหารโรงเรียน ก่อให้เกิดผลกระทบแก่เด็กและเยาวชนในอันที่จะพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องก็ย่อมได้รับผลกระทบเช่นกัน (พระสุธีศักดิ์ สุกกิกิจ (เขียวหวาน), 2554, น. 65)

การบริหารสถานศึกษา ด้วยการประยุกต์ใช้ “หลักสูตรมาภิบาล” เป็นหลักสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสามารถยกระดับ และสร้างความน่าเชื่อถือของสถานศึกษาเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาที่มีความสุจริต โปร่งใส และเป็นธรรม (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2560, น. 6) การบริหารงานตามหลักสูตรมาภิบาลของสถานศึกษา จึงเป็นการดำเนินงานที่ยึดถือความสุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติงานตามหลักสูตรมาภิบาล จึงเป็นหลักประกันว่าการทำหน้าที่ของผู้บริหารในองค์กรมีความสุจริต โปร่งใสเชื่อถือได้ และส่งผลถึงภาพลักษณ์การบริหารงานอีกด้วย การทำให้องค์กรมีธรรมาภิบาลจึงเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, น. 12)

การนำหลักสูตรมาภิบาลไปใช้ในสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังคงน่ากังวลประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น เรื่อง พฤติกรรมไม่เหมาะสมต่อตำแหน่ง การไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น ทั้งที่สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้มีนโยบายรวมถึงการจัดการอบรมให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้นำหลักและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรมาภิบาล มาปรับใช้ในการดำเนินงานมากขึ้นแล้ว แต่บุคลากรบางส่วนยังไม่ได้นำหลักการ ดังกล่าวมาปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรมและยังทำให้การปฏิบัติงานเกิดปัญหาขึ้น และข้อขัดแย้ง อาจส่งผลถึงคุณภาพของการศึกษาที่ต่ำลงด้วย (พระสมุห์วิศักดิ์ อธิธิญาโณ, 2562, น. 80-87)

ทั้งนี้ การบริหารสถานศึกษาโดยการนำหลักสูตรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ จึงเป็นส่งผลดีต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ตั้งมั่นอยู่บนหลักการบริหารที่เที่ยงธรรม สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบในงานที่ทำ หลักสูตรมาภิบาล จึงเป็นหลักสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การบริหารจัดการองค์กรต่าง ๆ อยู่บนกรอบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยมีความมุ่งหวังในการนำผลการวิจัย ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นองค์ความรู้จากการศึกษาในครั้งนี้ นำไปเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและประกอบการพิจารณาวางแผนการบริหารการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรการสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่อาจจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความ เป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, 2542, น. 24-25)

การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาล เป็นวิธีการที่ดีที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์การหรือประเทศให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้และตรวจสอบได้และมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาของสังคม นำมาซึ่งความเจริญในด้านต่าง ๆ จะเห็นว่าธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชน สังคม ประเทศชาติและสังคมโลก ดังต่อไปนี้

1. เป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อประโยชน์ให้กับคนทุกระดับ
2. การใช้หลักธรรมาภิบาลในทุกระดับส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. หลักธรรมาภิบาลช่วยลดบรรเทาและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้
4. หลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งในทุกด้าน
5. หลักธรรมาภิบาลช่วยลดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง
6. หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตย และส่งเสริมให้คนมีส่วนร่วมซื้อสัตย์สุจริต
7. หลักธรรมาภิบาลจะช่วยให้ระบบบริหารของรัฐมีความยุติธรรมที่น่าเชื่อถือได้
8. หลักธรรมาภิบาลเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง
9. หลักธรรมาภิบาลมีหลักการการบริหารหลายรูปแบบที่ถูกนำมาใช้ในการบริหาร เช่นระบบมาตรฐานสากลภาครัฐแห่งประเทศไทย ระบบการควบคุมคุณภาพ ระบบมาตรฐานสากลการบริหารคุณภาพทั้งระบบการบริหารที่ยึดโรงเรียนเป็นฐาน

10. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 กำหนดให้จัดโครงสร้างระบบและกระบวนการจัดการศึกษาโดยยึดหลักการกระจายอำนาจและหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

11. หลักธรรมาภิบาลเป็นกฎเกณฑ์สำคัญในการนำไปสู่การฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศยากจน

12. หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการสำคัญที่องค์การระหว่างประเทศใช้เป็นเงื่อนไขในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศยากจนหรือประเทศที่กำลังพัฒนา

13. หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

14. หลักธรรมาภิบาลมีกระบวนการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นธรรมต่อคนในสังคมให้ความมั่นใจแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและยากจน มีการจัดระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิผลประสิทธิภาพและรักษาความสมดุลของระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศอย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

14.1 ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Laws) หลักการสำคัญอันเป็นสาระสำคัญของ “หลักนิติธรรม” ประกอบด้วย 7 หลักการคือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง ความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลัก “ไม่มีความผิด และไม่มีโทษโดยไม่มีความผิด” และ หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

14.2 หลักด้านหลักคุณธรรม (Ethics) ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 หลักการคือหน่วยงานปลอดการทุจริต หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากคอร์รัปชันหรือมีคอร์รัปชันน้อยลง

คอร์รัปชัน การฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือ corruption โดยรวมหมายถึง การทำให้เสียหาย การทำลาย หรือการละเมิด จริยธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติและกฎหมาย สำหรับพิษภัยของคอร์รัปชันได้สร้างความเสียหายและความเดือดร้อน และเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลในทางลบต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการอย่างร้ายแรง

14.3 ด้านความโปร่งใส (Transparency) ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 4 หลักการคือ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้ข้อมูล หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้โทษ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล

14.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

14.5 หลักสำนึกรับผิดชอบ (Accountability) มีความหมายกว้างกว่าความสามารถในการตอบคำถามหรืออธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมได้เท่านั้น ยังรวมถึงความรับผิดชอบในผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบ ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ โดยในแง่มุมมองของการปฏิบัติถือว่า สำนึกรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออกเพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในภาระกิจที่ได้รับมอบหมายและนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ

14.6 หลักความคุ้มค่า (Value for Money) หลักการนี้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติอันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2566 จำนวน 21 โรงเรียน คือ โรงเรียนชยาภินันท์วิทยาโรงเรียนพุทธธวัชวิทยา โรงเรียนโสภณจริยธรรมวิทยา โรงเรียนวัดเจติยหลวงวิทยา โรงเรียนวัดอามาศย์วิทยา โรงเรียนวัดครึ่งใต้วิทยา โรงเรียนวัดวิเชตรมณี โรงเรียนวัดสันหนองบัววิทยา โรงเรียนวัดป่าตาลใต้ โรงเรียนวัดไชยสถาน โรงเรียนพุทธศาสตร์ศึกษา โรงเรียนวัดแม่คำวิทยา โรงเรียนบุญเรืองวิทยา โรงเรียนเวียงชัยพิทยา โรงเรียนวัดฝั่งหมื่นวิทยา โรงเรียนวัดหนองบัววิทยา โรงเรียนเวียงแก่นวิทยา โรงเรียนวัดแก่นเหนือวิทยา โรงเรียนวัดป่าจิวปริยัติศึกษา โรงเรียนวัดดงชัยพิทยา โรงเรียนวัดหมื่นพุทธวิทยา ผู้บริหารและครู รวมทั้งสิ้น 319 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำนวน 177 รูป/คน ได้จากการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรทาโรยามาเน (Taro Yamane, 1973, p. 51) กำหนดความคลาดเคลื่อนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการเทียบสัดส่วนตามขนาดประชากรในแต่ละโรงเรียน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้แนวคิดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, 2542, น. 24-25)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

1. ระดับการศึกษา
  - 1.1 ปริญญาตรี
  - 1.2 สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์การทำงาน
  - 2.1 น้อยกว่า 5 ปี
  - 2.2 5-10 ปี
  - 2.3 11 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม

- ความคิดเห็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล**
ประกอบด้วย 6 หลัก
1. หลักนิติธรรม
  2. หลักคุณธรรม
  3. หลักความโปร่งใส
  4. หลักการมีส่วนร่วม
  5. หลักความรับผิดชอบ
  6. หลักความคุ้มค่า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิด ลิเคิร์ต (Likert, 1993, น. 247) โดยผลการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่าค่า IOC มีค่าดัชนีความสอดคล้องทุกข้อเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.938

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 177 ฉบับ
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกระทำโดย 2 วิธี ดังนี้ 1) นำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเอง 2) แจกแบบสอบถามทางช่องเมลล์ของแต่ละสถานศึกษา ในการทำการตอบแบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Form โดยกำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลา 15-20 วัน
3. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน 177 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 177 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้ (จานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563, น. 77)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายความว่า มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากที่สุด

- ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายความว่า มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายความว่า มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายความว่า มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายความว่า มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัด เชียงราย จำแนกตามระดับการศึกษา ใช้การเปรียบเทียบค่าที (t-test) ประสพการณ์การทำงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี L.S.D. (Least Significant Difference)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย มีดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระ ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความคุ้มค่า รองลงมา คือ หลักความโปร่งใส และหลักคุณธรรม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักนิติธรรม

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน พระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา	(n = 177)		แปลผล	ลำดับที่
	($\bar{X}$)	(S.D.)		
หลักนิติธรรม	3.57	0.98	มาก	6
หลักคุณธรรม	3.65	1.02	มาก	3
หลักความโปร่งใส	3.66	1.08	มาก	2
หลักการมีส่วนร่วม	3.65	1.10	มาก	4
หลักความรับผิดชอบ	3.60	1.07	มาก	5
หลักความคุ้มค่า	3.69	1.12	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.64	0.99	มาก	

ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามระดับการศึกษา มีดังนี้

การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัด เชียงราย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ในทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา

การดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียน พระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig
	(n = 156)		(n = 21)			
	($\bar{X}$)	(S.D.)	($\bar{X}$)	(S.D.)		
หลักนิติธรรม	3.66	0.99	2.86	0.49	6.04	0.00*
หลักคุณธรรม	3.60	1.08	4.05	0.22	-4.55	0.00*
หลักความโปร่งใส	3.61	1.14	4.04	0.16	-4.40	0.00*
หลักการมีส่วนร่วม	3.60	1.16	4.05	0.22	-4.29	0.00*
หลักความรับผิดชอบ	3.54	1.13	4.04	0.16	-5.11	0.00*
หลักความคุ้มค่า	3.65	1.18	4.04	0.16	-3.85	0.00*
รวม	3.61	1.05	3.84	0.24	-2.37	0.00*

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ประสพการณ์การทำงาน สรุปผล ดังนี้

การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน พบว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ในทุกด้าน ระหว่างระดับการศึกษา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามประสพการณ์ทำงาน

(n = 177)

การดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของโรงเรียน พระปริยัติ	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	F	Sig
หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	16.34	2	8.17	9.24	0.00*
	ภายในกลุ่ม	153.85	174	.88		
	รวม	170.19	176			
หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	6.22	2	3.11	3.03	0.05*
	ภายในกลุ่ม	178.67	174	1.03		
	รวม	184.88	176			
หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	4.33	2	2.17	1.88	0.16
	ภายในกลุ่ม	200.13	174	1.15		
	รวม	204.46	176			
หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	8.41	2	4.20	3.55	0.03*
	ภายในกลุ่ม	205.85	174	1.18		
	รวม	214.26	176			
หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	12.67	2	6.33	5.82	0.00*
	ภายในกลุ่ม	189.23	174	1.09		
	รวม	201.90	176			
หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	4.80	2	2.40	1.95	0.15
	ภายในกลุ่ม	214.13	174	1.23		
	รวม	218.94	176			
ผลรวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	5.86	2	2.93	3.95	0.02*
	ภายในกลุ่ม	203.70	174	0.74		
	รวม	209.56	176			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ประสพการณ์การทำงาน สรุปผล ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ จึงได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี LS.D. (Least Significant Difference) ปรากฏตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5 – 10 ปี	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 5 ปี		0.00*	0.00*
5 – 10 ปี	0.00*		0.00*
11 ปีขึ้นไป	0.00*	0.00*	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 สรุปผลดังนี้ หลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักคุณธรรม

หลักคุณธรรม	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5 – 10 ปี	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 5 ปี		0.07	0.02*
5 – 10 ปี	0.07		0.12
11 ปีขึ้นไป	0.02*	0.12	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 สรุปผลดังนี้ หลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5 – 10 ปี	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 5 ปี		0.03*	0.00*
5 – 10 ปี	0.03*		0.16
11 ปีขึ้นไป	0.00*	0.16	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 สรุปผลดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และผู้มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านหลักความรับผิดชอบ

หลักความรับผิดชอบ	น้อยกว่า 5 ปี	ระหว่าง 5 - 10 ปี	ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 5 ปี		0.00*	0.00*
5 - 10 ปี	0.00*		0.12
11 ปีขึ้นไป	0.00*	0.12	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 สรุปผลดังนี้ หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกับผู้ที่ประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี และมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญ เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศให้มั่นคง และยังยืนยันเพราะเป็นการจัดการศึกษาตามมาตรฐานให้นักเรียนเพื่อเลือกวิถีทางในการดำเนินชีวิตและผลิตกำลังคนในระดับกลาง นับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยดีมีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคหรือหลักการบริหารต่าง ๆ ตลอดจนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญที่มีอยู่ทำให้โรงเรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กร จะต้องให้ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร และมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ จึงถือได้ว่าการดำเนินงานด้วยหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องสร้างขึ้นเป็นคุณสมบัติประจำตัว และของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบริหารงาน มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญา คล้ายชุ่ม (2562) ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงรายนั้น ในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาในปัจจุบันนั้นมีการพัฒนาของบุคลากรของสถานศึกษานั้นเป็นไปได้อย่างรวดเร็วโดยในสถานศึกษาในปัจจุบันนี้มีการศึกษากันในระบบปริญญาตรีและปริญญาโทกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธีรภรณ์ ปิเนนน (2561) ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยไม่มีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า ไม่ส่งผลต่อความชำนาญในการทำงานมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ที่มีความแตกต่างกันในการทำงาน บุคลากรที่ทำงานมานานจะมีประสบการณ์ในการทำงานมาก เพราะมีการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จึงมีมุมมองหรือความคิดเห็นที่ไม่แตกต่าง จึงทำให้สามารถดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลร่วมกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทา วาชัยยุง (2565) ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หลักนิตินิยม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกฎระเบียบไม่เลือกปฏิบัติต่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกับบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อหวังผลประโยชน์ และออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา
2. หลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรมตลอดเวลา ในการปฏิบัติงาน และควรส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพพร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน
3. หลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา ไม่มีปิดบัง และวางกลไกการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใสมีกกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานที่มีความถูกต้องชัดเจน
4. หลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ และควรคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมในระดับกิจการ องค์กร
5. หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และควรมีการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง
6. หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม และจัดให้มีการบริการด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์แก่บุคลากรในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทราบแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา
3. ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อหารูปแบบในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ธานีทร ศิลป์จารุ. (2563). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. กรุงเทพฯ: บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นนทชา วาชัยยุง. (2565). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา*, 1(2), 24-38.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2560). *การปฏิรูปการเมืองภายใต้หลักนิตินิยม. วารสารศาลรัฐธรรมนูญ* 19(55), 116-130
- ปรัชญา คล้ายขุ่ม. (2562). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 7(2), 156-165.
- พระธีรภรณ์ ปิณะนัน. (2561). *การบริหารโดยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 1(2), 1-12.
- พระสุธิดา สุกกิจใจ. (2554). *การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอ เลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์ศักดิ์ อธิญาโณ. (2562). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลวิฑูรย์, วารสารครุศาสตร์ ปริญญาตรี*, 2(3), 80-87.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542. (10 สิงหาคม 2542). *ราชกิจจานุเบกษา*. 116(63ง). น. 24-25.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

Likert, Renic. (1993). *A Technique for the Measurement of Attitude*. Chicago: Read Mc Nally.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.